

mange andre Ting, til Høren og til Oplysning. Der tales saa tidt, navnlig i denne Tid, da der holdes Møder omkring i Landet, især af adskillige Præster om, at det er Hørvæsenet, Kanonerne, det kommer an paa. Man skulde næsten tro, at de begynde at have Mistillid til Ordet. Jeg har samme Bekjendelse, som jeg aflagde forleden Aar, da den Sag var paa Bane. Jeg sagde dengang og siger endnu: „Det har næsten syntes, som om man troede, at det er Fæstninger og Kanoner, der opholde Riget, men det tror jeg nu slet ikke. Jeg tror, at det, der opholder Riget, er Tallet paa de ægte oplyste, de sandt dannede Indvaanere. Jeg tror, det er det, der giver Riget sin Styrke, medens Forsvarsvæsenet kommer i 2den Række; thi det er ikke Fæstningerne og Kanonerne, der skulle bruge Menneskene, men Menneskene, der skulle bruge Fæstningerne og Kanonerne“.

Desuden var der en anden Ting, jeg ønskede, foruden den ubvidede Højskole; det kan naturligvis komme i en særlig Lov, som der er blevet peget paa, nemlig en Omordning af Seminarievæsenet. Men jeg vil dog sige nu: jeg bryder mig ikke om at nedlægge Statsseminarierne, for mig maa de gjerne blive staaende, naar de blot faae en anden Ordning. I denne Række tror jeg ogsaa mange Andre her i Tinget ere enige med mig, om der ogsaa kan være lidt forskellige Meninger i det Enkelte. Jeg mener f. Ex., at man burde tage den sidste Klasse, den, der nu kaldes den øverste, bort fra Seminarierne og indrette de to nederste som en Slags Folkehøjskole eller Realskole med en Afgangsexamen, der ogsaa kunde gjælde som Afgang til at bestyre smaa Embeder, idet man saa til Gjengjæld indrettede en Lærerskole her i Landet, f. Ex. ved Kjøbenhavns Universitet, hvor det egentlige pædagogiske Element kom frem. Thi hvorledes er der ved den nuværende Ordning af Skolelærerexamen sørget for det egentlig fagdannende Element, Undervisningslære eller Pædagogik og Psykologi? Disse Fag ere nu gjorte til et af de allerringeste Fag; det er kun et enkelt Bisfag, kun det Halve af Skjønkrøning istedetfor, at det burde være det firdobbelte. Derimod har man sat et saadant Fag som praktisk Ferdigheds, hvor man forlanger, at unge Mennesker skulle agere gamle Skolemestre, som firdobbelte, medens Prøven deri helt burde vente, til et Aar Aar efter at de vare komne ud af Seminariet. Men, som sagt, jeg bebrejder ikke

den ærede Minister, at han ikke er kommen frem med det Spørgsmaal nu, thi det ligger ikke for.

Man er imidlertid ogsaa kommen ind paa andre Ting. Dgsaa jeg kunde ønske, at Lovforslaget, istedetfor at gjælde for alle Skoler udenfor Kjøbenhavn, blot skulde have gjældt for Skolerne paa Landet. I mange Tilfælde er der Forskjel mellem Forholdene paa Landet og i Kjøbstæderne, om det ogsaa paa enkelte Steder løbet lidt over i hinanden. Det er imidlertid en Ting, jeg ikke her skal komme nærmere ind paa, saadanne Specialiteter skal jeg lade ligge. Da Tiden er saa langt fremrykket, vil jeg slutte væsentlig med, hvad jeg begyndte med, og hvad jeg sagde allerede forrige Gang, at jeg mener, vi meget godt kunne bruge dette Ministerens Forslag som Afgangspunkt. Der er mange Punkter deri, navnlig i Henseende til Dannelsesmaalet, at visse Kundskaber maa forlanges, at Staten har en vis Ret til at have Indsigt dermed, og at det paavises, hvor Pengene skulle komme fra, som jeg glæder mig ved, men der er paa den anden Side ogsaa Punkter, jeg savner. Jeg har paapeget en Del deraf, og jeg vilde være bleven ved med mine Træer, hvis ikke den ærede Formand havde viist mig, at det var mindre heldigt. Jeg var i saa Fald heller ikke kommen nær saa langt, som jeg nu er kommen, og derfor vilde jeg hellere styde ud over disse mindre Ting for at tage de store Spørgsmaal frem. Da jeg ifjor udtalte det Haab, at, naar Forslaget kom i Udvalg, skulde der komme noget Godt ud deraf, spaaede det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) mig meget mistrøstigt, idet han ikke mente, der vilde komme Noget ud deraf endnu. Dengang gjorde jeg Indvendinger derimod, men Fremtiden viste uregtelig, at det ærede Medlem havde Ret og jeg Uret; det tilstaar jeg nu. Imidlertid tror jeg virkelig, det nu vil lykkes, naar vi ville se paa Sagen selv, og jeg synes, at, som Stillingen er nu i Tinget, kan det ikke nytte, at vi se paa, hvem der er Minister for Dette eller Hint. At jeg gjerne vil have Forslaget fremmet, er ikke af særlig Fortjærlighed for den ærede Minister, paa ingenformelt Maade. Uvertimod, der er Ingen her i Salen, der har mere Grund til at se skjævt til den ærede Minister end jeg (Modsigelse). Nei, det paaistaar jeg, og det skal jeg paavise med Tal, hvis de ønske, at Mathematiken, som der blev talt om igaar, skal tages med. Men desuagtet siger jeg, akkurat ligesom det ærede Medlem for Lolland (Lund),